

ੴ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ

57

ਓਲਾ

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਓਲਾ ॥
ਤੁਝੈ ਨ ਲਾਗੈ ਤਾਤਾ ਝੋਲਾ ॥

‘ਖੋਜੀ’

ਇਲਾ

'ਇਲਾ' ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ ਹਨ - ਓਟ, ਆਸਰਾ, ਅਧਾਰ, ਸਰਨ ਜਾਂ ਟੇਕ ! ਪਰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਛੁੰਘੀ ਰਮਜ਼ਾ ਹੈ ।

ਹਰ ਇਕ ਜੀਵ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪਣੀ 'ਮਾਂ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹਸਤੀ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਾਨੂੰ ਅਨੇਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ।

ਮਾਇਕੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਜੀਵਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਉਚੇਰਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ 'ਪਰਮਾਰਥ ਜੀਵਨ'! ਅਸਲ ਵਿਚ 'ਪਰਮਾਰਥ ਜੀਵਨ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਜੀਵਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਪਸੂ ਸਮਾਨ ਹਾਂ ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੌਜ ਵਿਚ ਰਚੀ ਇਸ ਇਲਾਹੀ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਦੋ ਭਿੰਨ - ਭਿੰਨ ਮੰਡਲ ਹਨ -

1. ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ - ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਰਥਾਤ -

ਸਦਾ ਖੈਰ

ਸਦਾ ਸੁਖ

ਸਦਾ ਖੁਸ਼ੀ

ਪ੍ਰੀਤ

ਪ੍ਰੇਮ

ਰਸ

ਚਾਉ

ਨਾਮ

ਸ਼ਾਂਤੀ

ਠੰਡ

ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ।

2. 'ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ' ਅਥਵਾ ਹਉਮੈ-ਵੇੜੀ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਮੰਡਲ - ਜਿਸ ਵਿਚ ਨੀਵੀਆਂ ਮਾਇਕੀ ਰੁਚੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ -

ਕਾਮ

ਕ੍ਰੋਧ

ਲੋਭ

ਮੋਹ

ਹੰਕਾਰ

ਖੁਦਗਰਜੀ

ਈਰਖਾ

ਨਫਰਤ

ਸਾੜਾ

ਚਿੰਤਾ

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ

ਆਦਿ ਦੀ ਅੱਗ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ 'ਆਤਿਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ' ਵਿਚ ਖੱਚਤ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਲੁਕਾਈ ਸੜਦੀ-ਬਲਦੀ, ਹੈ-ਬੂਝੀ ਕਰਦੀ, ਹਾਲ-ਦੁਹਾਈ ਮਚਾਉਂਦੀ, "ਕਿਛੁ ਨ ਬੁਝੈ ਕਿਛੁ ਨਾ ਸੁਝੈ ਦੁਨੀਆਂ ਗੁਝੀ ਭਾਹਿ" ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਬਾਬਾ ਦੇਖੇ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਜਲਤੀ ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਬਵੀ ਦਿਸਿ ਆਈ। (ਵਾ.ਭਾ.ਗ. ੧/੨੪)

ਜੈਸੀ ਅਗਨਿ ਉਦਰ ਮਹਿ ਤੈਸੀ ਬਾਹਰਿ ਮਾਇਆ ॥

ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਸਭ ਇਕੋ ਜੇਹੀ ਕਰਤੈ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੨੧)

ਮਨਮੁਖ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੇ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਜਲਤ ਤਿਖਈਆ॥ (ਪੰ-੯੩੪)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ 'ਗੁਝੀ-ਭਾਹਿ' ਅਥਵਾ 'ਮਾਇਕੀ ਅੱਗ' ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਨ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰਮੁਖੀ 'ਸੁਰਤੀਆਂ-ਬਿਰਤੀਆਂ' ਨੂੰ 'ਮਾਇਕੀ-ਮੰਡਲ' ਤੋਂ ਮੋੜ ਕੇ 'ਆਤਮ-ਮੰਡਲ' ਦੇ -

ਸੀਤਲ

ਸ਼ਾਂਤ

ਸੁਖਦਾਈ
 ਬਿਸਮਾਦੀ
 ਠੰਢੇ
 ਖੁਨਕ-ਨਾਮ

ਵੱਲ ਲਾਉਣਾ ਹੈ -

'ਭਜਿ ਪਏ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਹੈ' !
 'ਚਰਣ ਸਰਣ ਜਾਣਾ ਹੈ' !!
 'ਗਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਓਲਾ ਹੈ' !!!

ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਮਚਾ ਦੇਈਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਰਫ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਜਿਉਂ - ਜਿਉਂ ਅਸੀਂ ਅੱਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਤਿਉਂ - ਤਿਉਂ ਸੇਕ ਵਧਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਠੰਢ ਘਟਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਜੇ ਅੱਗ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰਕੇ ਬਰਫ ਵੱਲ ਮੁੜਾਂਗੇ ਤਾਂ ਠੰਢ ਵਧਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੇਕ ਘਟਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹੋ ਅਸੂਲ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਉਤੇ ਵੀ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਢੁਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਉਂ - ਜਿਉਂ 'ਠਾਂਢਾ ਹਰਿ ਨਾਉ' ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੀ ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ - 'ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ' ਦਾ ਓਲਾ ਡੱਡ ਕੇ ਅਥਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਾਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੀ ਸੁਰਤੀ - ਬਿਰਤੀ 'ਆਤਿਸ਼-ਦੁਨੀਆਂ' ਵੱਲ ਮੁੜਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਤਿਉਂ - ਤਿਉਂ 'ਹਰਿ-ਨਾਮ' ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਠੰਢ ਘਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ 'ਨਾਮ' ਦੀਆਂ ਇਲਾਹੀ ਬਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮਾਇਆ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਇਤਨਾ ਖੁੱਭ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ 'ਅਗਨ-ਸੋਕ - ਸਾਗਰ' ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ -

ਉਚੇਰੇ
 ਚੰਗੇਰੇ
 ਸੁਹਣੇਰੇ
 ਸੁਖਦਾਈ
 ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ

'ਆਤਮ-ਜੀਵਨ' ਦਾ -

ਚੇਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ !
 ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ !

ਨਿਸਚਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ !

ਸ਼ਰਧਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਪਜਦੀ !!

ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭਾਸਦੀ !!!

ਜਨਮਾਂ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਮਨ ਇਸ 'ਮਾਨਸਿਕ-ਅਗਨੀ' ਵਿਚ ਸੜਦਾ-ਬ
'ਮਟਰੋੜ' ਤੇ 'ਮਨੁਰ' ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ
ਕਦੇ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਯਤਨ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ! ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਇਹ ਅ
ਸਹੇਤੀ ਗੁੱਝੀ ਮਾਨਸਿਕ 'ਅਗ' ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰ ਸੁਲਘਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਫ
ਬਾਹਰਲੀ ਉਕਸਾਹਟ ਨਾਲ ਭੜਕ ਉਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਕੇ ਸਾਰਾ ਆਲਾ-ਦੁਆ
ਸਾਡ ਸੁਟਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਕਦੇ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ-ਅਗਨੀ ਤੀਬਰ ਤੇ ਅਸਹਿ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ
ਅਸੀਂ 'ਹੋਰਨ' ਜਾਂ 'ਰੱਬ' ਉਤੇ ਬੱਧ ਕੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਹੌਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾ
ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਚਤੁਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਦੁੱਖਾਂ-ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋ
ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਡਕੜੇ ਅਫਸਰਾਂ, ਵਜ਼ਾਂ
ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੀ 'ਓਟ' ਜਾਂ 'ਆਸਰਾ' ਭਾਲਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ :
ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਸਾਧਾਂ, ਸੰਤਾਂ, ਪੀਰਾਂ-ਫਕੀਰਾਂ, ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ 'ਸ਼ਰਨ' ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਇਕ ਸਾਧ - ਸੰਤ ਜਾਂ ਪੀਰ-ਫਕੀਰ ਕੋਲੋਂ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦੀ 'ਟੇਕ' ਤੋਂ
ਹਾਂ, ਜਦ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ —

ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਟੇਕ ਬਿਖੀ ਸਭ ਜਾਨੁ ॥

(ਪੰਨਾ-੨੧)

ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਮਾਰੀ
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦਰ-ਦਰ ਭਟਕਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ 'ਨਸ਼ਿਆਂ' ਜਾਂ ਦੇ
'ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ' ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ
'ਸਾਧਨ' ਮਾਨਸਿਕ-ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ-ਉਪਾਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ ਉਪਰੀ ਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਸੱਲੀ ਤਾਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾ
ਅੰਦਰਲੇ ਗੁੱਝੇ ਭਾਂਬੜ ਨਹੀਂ ਬੁਝਦੇ, ਨਾ ਹੀ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਠੰਢ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਅੱਗ ਹੈ, ਉਥੇ ਠੰਢ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ !

ਜਿਥੇ ਠੰਢ ਹੈ, ਉਥੇ ਗਰਮੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ !!

ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਵਿਚੋਂ ਠੰਢ ਲੱਭਣੀ ਹਾਸੋ-ਹੀਣੀ ਮੁਰਖਤਾ ਹੈ !!!

ਪਰ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਅਕਲ-ਲਤੀਫ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਹਉਂ
ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਅਧੀਨ 'ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ' ਵਿਚੋਂ ਮਨ ਦਾ ਸੁਖ, ਸਾਂਤੀ ਤੇ ਠੰਢ ਭਾ
ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਇਸ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ -

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਮੋਹਣੀ ਤਾਮਸੁ ਤਿਸਨਾ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ।

ਬਲਦੀ ਅੰਦਰਿ ਤੇਲੁ ਪਾਇ ਕਿਉ ਮਨੁ ਮੁਰਖੁ ਅਗਿ ਬੁਝਾਵੈ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ. ੧੫/੯)

ਇਸ ਗੁੜੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅੱਗ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਧਾਰਮਿਕ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਵੱਲ ਦੌੜਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰਲੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ । ਧਰਮ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਈਰਖਾ-ਦਵੈਤ, ਵੈਰ -ਵਿਰੋਧ, ਲਾਲਚ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੇ 'ਮਜ਼ਹਬੀ-ਤਾਅਸੁਬ' ਦੀ ਅੱਗ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਮਾਇਆ ਡਰ ਡਰਪਤ ਹਾਰਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿ ਜਾਵੈ ।

ਤਹਾ ਜਉ ਬਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ਕਹਾਂ ਠਹਰਾਈਐ ॥ (ਕ.ਭਾ.ਗੁ. ੪੪੪)

ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਸ ਅੱਗ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਮੱਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੜਦੀ-ਬਲਦੀ ਲੁਕਾਈ ਪੁਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ -

ਹਾਏ ! ਠੰਡ ਕਿਥੇ ?

ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ-ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਖਲਕਤ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਇਉਂ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ-ਸੇਧ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ -

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕਾ ਓਲਾ ॥

ਤੁਝੈ ਨ ਲਾਗੈ ਤਾਤਾ ਝੋਲਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੯)

ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗਈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਰਣਾਈ ॥

(ਪੰਨਾ-੮੧੯)

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਸੂਖ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਜਲਤੀ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥

(ਪੰਨਾ-੨੧੦)

ਇਹੁ ਜਗੁ ਜਲਤਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭਜਿ ਪਏ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਰਾਮ ॥

(ਪੰਨਾ-੫੨੧)

ਜਦ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁੱਤੇ-ਬਿੱਲੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ 'ਮੰਮੀ-ਮੰਮੀ' ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੱਜ ਕੇ 'ਮਾ' ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਨਿਸਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ 'ਮਾ' ਉਸ ਨੂੰ ਆਫਤ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਚਾ ਲਵੇਗੀ । ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਅਥਵਾ 'ਓਲਾ' ਹੀ ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਫਤ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ।

ਪਾਇਓ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਸੁਖੁ ਰੇ ॥

(ਪੰਨਾ-੨੧੪)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਨਿਸਚੇ ਜਾਂ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨੀ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਨਾ ਜਾਂ 'ਸਿਮਰਨ' ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਚਰਣ-ਸਰਣ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਓਟ ਲੈਣੀ ਹੈ । ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ 'ਹੁਕਮ' ਦੀ ਸਹਿਜ-ਚਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਲਾਉਣਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ 'ਓਲਾ' ਲੈਣਾ ਹੈ । ਮਨ ਦੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ, ਉਕਤੀਆਂ-ਸੁਗਤੀਆਂ,

ਏਹੜ-ਤੇਹੜ, ਹਉਮੈ, ਮੈਂ -ਮੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਵਲੋਂ ਮੌੜ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ 'ਹੁਕਮ' ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਣ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਪ੍ਰਾਇਣ ਕਰਨਾ ਹੀ 'ਭਜਿ ਪਏ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਹੈ'।

ਜਦ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਿਰਨ ਆਦਿ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਨਦੀ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖ -ਜਨ ਅਬਵਾ ਹਰਿ -ਜਨ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਹਉਮੈ ਅਬਵਾ ਮਾਇਕੀ -

ਸਿਆਣਪਾਂ
ਉਕਤੀਆਂ-ਜੁਗਤੀਆਂ
ਏਹੜ-ਤੇਹੜ
ਗਿਆਨ
ਫਿਲਾਸਫੀਆਂ
ਕਿਉਂ ? ਕਿਆ ? ਕੈਸੇ ?

ਵਾਲੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਚਿੰਤਾ-ਫਿਕਰ-ਤੌਖਲੇ ਆਦਿ ਛੱਡ ਕੇ, ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ (baby) ਵਾਂਗ, ਭੋਲੇ-ਭਾਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ -ਸਵੈਪਨਾ ਦੀ ਨਿੱਖੀ ਗੋਦ ਦਾ ਓਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਾਧ -ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਅਟੁੱਟ 'ਸਿਮਰਨ' ਦੁਆਰਾ 'ਸਬਦ-ਸੁਰਤ' ਵਿਚ ਲਿਵ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸਭੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਸ ਗੁਰਮੁਖ -ਰੂਹ ਨੂੰ ਇਉਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਦਾ ਹੈ -

ਹਰਿ ਜੀ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਜੀ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ॥

ਹਰਿ ਜੀ ਮੇਰੀ ਸਾਰ ਕਰੇ ਹਮ ਹਰਿ ਕੇ ਬਾਲਕ ॥

ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਖਿਲਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਆਲਕ ॥

ਅਉਗਣ ਕੋ ਨ ਚਿਤਾਰਦਾ ਗਲ ਸੇਤੀ ਲਾਇਕ ॥

ਮੁਹਿ ਮੰਗਾਂ ਸੋਈ ਦੇਵਦਾ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦਾਇਕ ॥

ਗਿਆਨੁ ਰਾਸਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਸਉਪਿਓਨੁ ਇਸੁ ਸਉਦੇ ਲਾਇਕ ॥ (ਪੰ-੧੧੦੧-੦੨)

ਖੇਲਿ ਖਿਲਾਇ ਲਾਡ ਲਾਡਾਵੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਅਨਦਾਈ ॥

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਬਾਰਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੧੩)

ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ, ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ 'ਗੁਰਮੁਖ-ਜਨ' ਹੀ ਇਸ 'ਆਤਿਸ਼-ਦੁਨੀਆਂ' ਵਿਚ ਹਰਿ ਨਾਮ ਦਾ 'ਓਲਾ' ਲੈ ਕੇ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਠੰਢ ਮਾਣਦੇ ਹਨ -

ਦਾਵਾ ਅਗਨਿ ਬਹੁਤੁ ਤ੍ਰਿਣ ਜਾਲੇ
ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਬੂਟੁ ਰਹਿਓ ਰੀ ॥

(ਪੰਨਾ-੩੮)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸਾਨੂੰ ਐਸੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ, ਆਤਮਿਕ-ਠੰਡ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ
ਗੁਰਮੁਖ -ਜਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਾਕੀਦੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ -

ਮਨ ਮੇਰੇ ਤਿਨ ਕੀ ਓਟ ਲੇਹਿ ॥
ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਪਨਾ ਤਿਨ ਜਨ ਦੇਹਿ ॥
ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪਛਾਤਾ ॥
ਸੋ ਜਨੁ ਸਰਬ ਥੋਕ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਨਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ॥
ਤਿਸ ਕੈ ਦਰਸਿ ਸਭ ਪਾਪ ਮਿਟਾਵਹਿ ॥
ਅਵਰ ਸਿਆਨਪ ਸਗਲੀ ਛਾਡੁ ॥
ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਤੂ ਸੇਵਾ ਲਾਗੁ ॥

(ਪੰਨਾ-੨੯੯)

ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਉਤੇ ਓਟ ਅਤੇ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਦਾ ਆਪਣੀ 'ਅੰਸ' ਜੀਵਾਂ
ਲਈ -

'ਸਦ-ਬਖਸਿੰਦ'
'ਸਦਾ-ਮਿਹਰਵਾਨਾ'
'ਅਉਗੁਣ ਕੋ ਨ ਚਿਤਾਰੇ'
'ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਗਲ ਲਾਵੈ'

ਵਾਲੇ ਇਲਾਹੀ ਬਿਰਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਮਾਂ-ਬੱਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਇਕ ਸਰਵੋਤਮ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

ਬੱਚਾ ਜਦ ਮਾਂ ਦੀ 'ਕੁਖ' ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲਿਵ ਕਰਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਉਸ ਦੇ ਵਿਗਸਣ ਤੇ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ' ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ
ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਦੀ 'ਜੱਠਰ-ਅਗਨੀ'
ਵਿਚ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਸਿਮਰਨ ਦਾ 'ਓਲਾ' ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰਖਦਾ ਹੈ -

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਆਪਨ ਸਿਮਰਨੁ ਦੇ ਤਹਿ ਤੁਮ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੧੩)

ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ (baby) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ 'ਮਾਂ' ਉਤੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਇ 'ਟੇਕ' ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ
'ਦੁਵੱਲੀ ਖਿੱਚ' ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਆਪਾ ਵਾਰ ਕੇ 'ਨਵ-ਜਨਮੇ' ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੰਭਾਲ,
ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ
ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਆਣਪ, ਚਾਤਰੀ, ਪ੍ਰਬੰਧ, ਫਿਕਰ, ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਦੌੜ -ਭੱਜ ਕਰਨ ਦੀ
ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਆਪਣੀ -

ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ
 ਖੇਲ - ਖਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀ
 ਲਾਡ ਲਡਾਉਣ ਵਾਲੀ
 ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ
 ਸੁਭ - ਚਿੱਤਕ

ਹਸਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਪਿਆਰ-ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਇ
 ਨਿਸਚੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਮਾਂ' ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਰੱਬ, ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਦਾਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੱਚਾ -

ਬੇ-ਫਿਕਰ ਹੋ ਕੇ
 ਆਸਾ-ਮਨਸਾ ਰਹਿਤ
 ਨਿਸਲ ਹੋ ਕੇ
 ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋ ਕੇ

ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਪੂਰਨ ਓਟ ਤੇ ਛੜ੍ਹਾਇਆ ਹੇਠ ਖੇਲਦਾ-ਮਲੁਦਾ, ਚਾਉ ਵਿਚ, ਖੁਸ਼ੀ
 ਵਿਚ, ਥੇਤੇ ਵਿਚ, 'ਰੰਗਿ ਹਸਹਿ ਰੰਗਿ ਰੋਵਹਿ ਚੁਪ ਭੀ ਕਰ ਜਾਹਿ' ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਦਰਤੀ
 ਸਹਿਜ-ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਓਧਰ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ 'ਮਾਂ' ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਵਿਚ ਲਿਵ ਲਾਈ
 ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਚੁਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਅੱਗ ਬਾਲਦੀ, ਚੱਕੀ ਝੌਂਹਦੀ, ਪਸੀਨੇ ਦੀ 'ਬੋ' ਨਾਲ ਲਿਬੜੀ-ਤਿਬੜੀ
 ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਬੱਚਾ ਰਿੜ੍ਹਦਾ-ਫਿਰਦਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ -
 ਘੁੱਟਾਂ ਭਰਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਖੇਡਦਾ-ਖੇਡਦਾ ਸੜਿਹਾਂਦ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਚਿਕੜ-ਗਾਰੇ ਵਿਚ ਡਿਗ ਪਵੇ,
 ਗੰਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਸੱਟ ਲਗ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜੀ-ਯਜੀ, ਹਾਰ -
 ਸਿੱਗਾਰ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਹੋਵੇ, ਕੀਮਤੀ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਕਪੜੇ ਪਾਏ ਹੋਣ - ਪਰ ਆਪਣੇ 'ਲਾਲ',
 ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਭੱਜ ਉਠੇਗੀ, ਰੋਂਦੇ-ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ, ਲਿਬੜੇ-
 ਤਿਬੜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਲਵੇਗੀ, ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਚੁੰਮ - ਚੱਟ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ
 ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੰਦੀ, ਲੋਰੀਆਂ ਦਿੰਦੀ, ਬਾਪੜ-ਬਾਪੜ ਕੇ ਸੁਆਏਗੀ। ਮਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੇਵਾ-ਭਾਵਨਾ
 ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਆਰਥ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ! ਸਗੋਂ ਮਾਂ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਿਆਰ -
 ਖਿੱਚ ਵਿਚ ਆਪਾ ਵਾਰ ਕੇ ਉਸ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੇ 'ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰ' ਕਮਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ
 ਮਾਂ-ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਲੋਕਿਕ ਇਲਾਹੀ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇਹ ਮਾਂ-ਪਿਆਰ ਜਾਂ 'ਮੌਹ' ਦੀ ਛੜ੍ਹਾਇਆ ਬੱਚੇ ਤੇ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ, ਰੀਝਾਂ ਤੇ ਪਿਆਰ-ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਟ ਜਾਂ ਸੁਰ ਵਿਚ (in tune) ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ 'ਓਟ' ਜਾਂ 'ਓਲਾ' ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਸਿਆਣਾ, ਆਪ-ਹੁਦਰਾ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰ-ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ 'ਬੇ-ਸੁਰ' ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਂ-ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਸੁਭ -ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭੁਗਤਦਾ, ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ - ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਆਪ-ਹੁਦਰਾ ਹੋ ਕੇ 'ਮਾਂ-ਪਿਆਰ' ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ 'ਓਲਾ' ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ 'ਮਾਂ-ਪਿਆਰ' ਰੂਪੀ 'ਸੋਮੇ' ਨਾਲੋਂ ਸੰਬੰਧ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਰੁਖਾ-ਸੁਖਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਆਪਣੀ ਕਰਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਪ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ 'ਮਾਂ' ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ 'ਮਾਂ-ਪਿਆਰ' ਦੇ ਸੁਭ-ਖਿਆਲ ਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਤੇ 'ਆਪ-ਹੁਦਰੇ'-ਪਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਗਲ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿੱਘਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸੁਭ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਅਤਿ ਕ੍ਰੋਪ ਕਰੇ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ॥

ਤਾ ਭੀ ਚੀਤਿ ਨ ਰਾਖਸਿ ਮਾਇਆ ॥

(ਪੰਨਾ-੪੨੮)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਅਧੀਨ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਦਾ ਆਸਰਾ ਜਾਂ 'ਟੇਕ' ਛੱਡ ਕੇ, 'ਦੁਜੇ-ਭਾਵ' ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈ ਕੇ ਆਪਣੀ 'ਇਲਾਹੀ-ਮਾਤਾ' ਦੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਦੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ 'ਓਲਾ' ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਚਿਲਕਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ, ਬਰਕਤਾਂ ਤੇ ਬਖ਼ਿਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਰੰਟ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਦੀਆਂ ਬੋਅੰਤ, ਅਪਾਰ, ਸੁਖਦਾਈ ਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ 'ਦਾਤਾਂ' ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰਾਤਮੇ 'ਹਰਿ -ਨਾਮ' ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨੀ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ 'ਰੱਬੀ ਪਿਆਰ' ਦੀ ਤਾਰ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥

ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥

(ਪੰਨਾ-੧੩੫)

ਸਾਡੀ ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੀ ਸਿਆਣਪ, ਚਾਤਰੀ, ਏਹੜ-ਤੇਹੜ ਤੇ ਕਿੰਡੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ 'ਇਲਾਹੀ-ਮਾਤਾ' - ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗੇਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਉਂ - ਜਿਉਂ ਅਸੀਂ ਅਕਾਲ - ਪੁਰਖ ਦੀ 'ਓਟ' ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਧਾ-ਹੀਣ, ਭਾਵਨਾ-ਹੀਣ, ਪਿਆਰ - ਹੀਣ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਿਉਂ - ਤਿਉਂ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰੀਤ - ਡੋਰੀ ਦੀ ਖਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਲਾਹੀ-ਦਾਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣ ਘਟਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਚਾਨਣ ਘਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਨੇਰਾ ਵੱਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਇਨਸਾਨ 'ਨਾਮ' ਦੇ ਆਤਮ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਾਇਕੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਭਰਮ-ਭਲਾਵੇ ਦਾ 'ਹਨੇਰ' ਵੱਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਲਿਵ ਛੁੜਕੀ ਲਗੀ ਤਿਸਨਾ ਮਾਇਆ ਅਮਰ ਵਰਤਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੨੧)

ਫਿਰ ਵੀ ਜਦ ਕਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਜੀਵ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਗ ਪਵੇ ਤੇ ਉਹ ਠਗਣੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਅਪਣੇ ਬਿਰਦ ਨੂੰ ਪਾਲਦੀ ਹੋਈ 'ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ' ਉਸ ਉਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਦਰੋਂ-ਘਰੋਂ ਦੈਵੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਦੀ ਹੈ।

ਜੋ ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਤਿਸੁ ਕੰਠਿ ਲਾਵੈ

ਇਹੁ ਬਿਰਦੂ ਸੁਆਮੀ ਸੰਦਾ ॥ (ਪੰਨਾ-ਪ੪੪)

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹੱਰਿ ਜੀਓ ਤਿਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਪੁਤਿਪਾਲ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੩੩-੩੪)

ਸਾਡੇ ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਅਧੀਨ ਹੋ ਕੇ ਤੀਖਣ-ਬੁੱਧੀ ਦੀਆਂ ਉਕਤੀਆਂ-ਜੁਗਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ 'ਦਾਤੇ' ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਦਿ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ 'ਬੇਮੁਖਾਂ' ਨੂੰ - 'ਭੁੱਲ' ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ 'ਯਾਦ' ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ 'ਓਲੇ' ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ਛੜ੍ਹ-ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਮੁੜ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਧੁਰੋਂ ਗੁਰੂ, ਪੀਰ, ਫ਼ਕੀਰ, ਸਾਧ, ਸੰਤ, ਮਹਾਂਪੁਰਖ, ਗੁਰਮੁਖ - ਪਿਆਰੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਭੇਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਰਥ ਵੱਲ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤੇ।

ਸਾਧ ਪਠਾਏ ਆਪਿ ਹਰਿ ਹਮ ਤੁਮ ਤੇ ਨਾਹੀ ਦੂਰਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੨੯)

ਸਾਧ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ॥

ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਤੇ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੦੪)

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰੇਮ -ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਦਾ ਆਪਣੀ 'ਅੰਸ', ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਪਿਆਰ -ਭਾਵਨਾ ਦਾ -

ਬਿਰਦ
 ਮਿਹਰ
 ਬਖਸ਼ਿਸ਼
 ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ
 ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ
 ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ !

ਦੁਨਿਆਵੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜਾਏ ਬੱਚੇ ਲਈ ਅਬਾਹ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ
 ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਸਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ 'ਗੁਆਚੇ ਬੱਚੇ' ਦੀ ਸੁਹ ਲੈਂਦੀ
 ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ - ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਗਲ ਲਾ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਗੋਦ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸੁਖ
 ਦੇਣ ਲਈ ਲੋਚਦੀ ਤੇ ਤਾਂਘਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਵੱਲ ਪਿਆਰ - ਸੁਨੇਹੜੇ ਭੇਜ ਕੇ
 ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਤੇ ਖਿੱਚਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ 'ਇਲਾਹੀ ਮਾਤਾ' - ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅੰਸ਼ - ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ
 ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਜ਼ੱਰੇ-ਜ਼ੱਰੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੇ
 'ਜੀਵਨ-ਤੱਤ' 'ਆਤਮਾ' ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਤਾਂਘ ਜਾਂ ਖਿੱਚ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ
 ਦਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੁ ਜੀਵ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਰਤੇ ਵੱਲ, ਅਣਜਾਣੇ, ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ 'ਖਿੱਚ' ਪੈਂਦੀ
 ਰਹੇ। ਜਿਉਂ - ਜਿਉਂ ਜੀਵ ਦਾ 'ਹਉਸੈ' ਦਾ ਛੌੜ ਪਤਲਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤੀ-
 ਬਿਰਤੀ 'ਆਤਮ- ਪ੍ਰਾਇਡ' ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਸੋਮੇ ਵੱਲ ਅੰਤ੍ਰ-ਆਤਮੇ
 'ਖਿੱਚ' ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਆਤਮਿਕ-ਪਿਆਰ ਦੀ ਖਿੱਚ, ਤਾਰ ਜਾਂ ਕਾਂਖੀ ਦੁਵੱਲੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲ
 ਪੁਰਖ ਆਪ ਆਪਣੀ 'ਅੰਸ' ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਇਲਾਹੀ-ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ
 ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ - ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਵੱਲ ਅਣਜਾਣੇ, ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੂਲਾਲਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤੋਰੀ ਨ ਤੂਟੈ ਛੋਰੀ ਨ ਛੂਟੈ ਐਸੀ ਮਾਧੇ ਖਿੱਚ ਤਨੀ ॥

(ਪੰਨਾ-੮੨੨)

ਇਸ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ - ਡੋਰੀ ਦਾ ਸਰੂਪ -

ਸਰਧਾ-ਭਾਵਨੀ
 ਭਉ-ਭਾਵਨੀ
 ਪ੍ਰੇਮ - ਸਵੈਪਨਾ
 ਪਿਆਰ - ਤਾਂਘ
 ਸੇਵਾ-ਭਾਵ

ਸਿਮਰਨ

આપા-વારના હૈ

ਪਰ ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ 'ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ' ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤੀਖਣ-ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਸਿਆਣਪਾਂ ਤੇ ਚਤੁਰਾਈਆਂ ਘੋਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵੈਰ -ਵਿਰੋਧ, ਈਰਖਾ, ਦਵੈਤ, ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸਹੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਡਰ, ਫਿਕਰ, ਸੱਕ ਤੇ ਚਿੰਤਾ-ਚਿਖਾ ਵਿਚ ਸੜਦੇ-ਬਲਦੇ ਦੱਖ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ।

ਜੇਕਰ ਨਿੱਕਾ ਬੱਚਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇ ਤੇ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਾਪ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨੌਕਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਨੌਕਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਮੁੜ ਉਸ ਦੀ ਸ਼਼ਰਣ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ 'ਨੌਕਰ' ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਪੁੱਤਰ' ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਅਕਾਲ -ਪੁਰਖ ਰੂਪੀ 'ਇਲਾਹੀ-ਮਾਤਾ' ਦੀ ਸੁਖਦਾਈ ਗੇਂਦ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੈਵੀ ਬਖ਼ਿਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, 'ਗੁਝੀ ਭਾਹਿ ਜਲੈ ਸੰਸਾਰਾ' ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਗਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਢਾਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਜਉ ਸੁਖ ਕਉ ਚਾਹੈ ਸਦਾ ਸਰਨਿ ਰਾਮ ਕੀ ਲੇਹ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੪੨੨)

ਤਜਹੁ ਸਿਆਨਪ ਸਰਿ ਜਨਹੁ ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥

ਏਕ ਆਸ ਹਰਿ ਮਨਿ ਰਖਹੁ ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯)

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮ ਨਿਤ ਨਿਤ ਲੇਹ ॥

ਜਲਤ ਨਾਹੀ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਸੁਖੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਦੇਹ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੦੬)

ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਸੰਗਿ ਕਾਹੇ ਗਰਬੀਐ ॥

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ਭਉਜਲੁ ਤਰਬੀਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੯੮)

ਰੇ ਮਨ ਓਟ ਲੇਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੂਰਮਤਿ ਨਾਸੈ ਪਾਵਹਿ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੦੧)

ਜੀਅਰੇ ਉਲ੍ਹਾ ਨਾਮ ਕਾ ॥

ਅਵਰੂ ਜਿ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨੋ ਤਿਨ ਮਹਿ ਭਉ ਹੈ ਜਾਮ ਕਾ ॥

(ਪੰਨਾ-੯੦੧)

(ਪੰਨਾ-੨੧੧)

ਸਮਾਪਤ

© ਸਭ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ।

ਏਸੇ ਕਲਮ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰੁ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ 132 ਲੇਖ (13 ਕਿਤਾਬਾਂ) ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਤਰਜਮਾ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਲੇਖ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਨਾਮ-ਅਭਿਆਸ ਕਮਾਈ ਦੇ ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਜਪ-ਤਪ ਸਮਾਗਮ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬ੍ਰਹਮ-ਬੁੰਗਾ, ਪਿੰਡ ਦੋਦੜਾ ਵਿਖੇ ਮਾਰਚ, ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ (20-30) ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ, ਦੱਖਣੀ ਬਾਈਪਾਸ ਦੋਰਾਹਾ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ, ਦੱਖਣੀ ਬਾਈਪਾਸ ਦੋਰਾਹਾ ਵਿਖੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਮਾਗਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ 15-15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ, ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਸਮਾਗਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਦੋਦੜਾ, ਬੁਢਲਾਡਾ-ਸੁਨਾਮ, ਬਰਾਸਤਾ (ਵਾਈਆ) ਜਖੇਪਲ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਤੇ ਹੈ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੱਜਣ ਇਹ ਲੇਖ ਅਤੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ : -

Website : www.brahmbungadodra.org

E-mail : info@brahmbungadodra.org

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ

ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ : ਦੋਦੜਾ

ਤਹਿਸੀਲ-ਬੁਢਲਾਡਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਫੋਨ : 073074-55097, 01652-255097, 99149-55098

❖ ਸ਼ਾਖਾ ❖

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ (ਦੋਦੜਾ)

ਦੱਖਣੀ ਬਾਈ ਪਾਸ, ਦੋਰਾਹਾ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ

ਫੋਨ : 073074-55098, 01628-258697, 099149-55098

❖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ❖

ਸੈਕ੍ਰੈਟਰੀ, ਬ੍ਰਹਮ-ਬੁੰਗਾ ਟ੍ਰਸਟ (ਰਜਿ.)

ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ : ਦੋਦੜਾ

ਤਹਿਸੀਲ-ਬੁਢਲਾਡਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ (ਪੰਜਾਬ)

ਫੋਨ : 73074-55096